

Valóban nehéz higgadtan végigcsinálni életünk egyik legmegterhelőbb szakaszát úgy, hogy épp azt az embert érezzük ellenségnek, akire korábban a nehéz helyzetekben támaszkodtunk. A válási mediáció azonban egy lehetőség arra, hogy ne romokból kelljen újjáépíteni az életünket.

FEKETE EDINA ÍRÁSA

Lehetséges? KULTURÁLT VÁLÁS

A kinek váltak már el barátaid, családtagjai vagy ismerősei, az bizonyára hallott már néhány szaftos sztorit a témában: például amikor az egyik fél zárat cserélt, hogy a másik ne jusson be a közös lakásba, vagy eltüntette a pénzt a közös bankszámláról, esetleg feltörte partnere e-mail fiókját és onnan küldött botrányokat okozó leveleket.

Elszabadult indulatok

Ditta és István hét éve váltak el, de eltartott néhány évig, míg újra képesek lettek higgadtan beszélni egymással. „Miután István elköltözött, mert másba lett szerelmes, sokáig reménykedtem, hogy visszatér hozzám, hiszen mindennap hazajött megfürdetni a fiait – kezdi Ditta a történetüket. – Több hónap után fogtam csak fel, hogy a döntése végleges. Akkor kértem, hogy beszéljünk meg a gyerekekkel való kapcsolattartás más módját, mert nekem nehéz mindennap találkoznom vele, és egyeztetnünk kellene a gyerekek költségeinek megosztásáról is, hiszen csak gyümölcsöt hoz nekik, meg játékokat olykor. István azzal vágott vissza, hogy inkább nekem kellene fizetnem neki, hiszen a lakás fele az övé, és nem is lakik benne. Hónapokig nem tudtunk megállapodni, ha >>

Két gyermekelhelyezési ügy – két megoldás számokban

PER:

3,5 év
748 oldal ügyirat
9 tanúvallomás
2 környezettanulmány
3 pszichológiai vizsgálat
1,47 millió forint ügyvédi díj
336 ezer forint szakértői vizsgálati díj

MEDIÁCIÓ:

3 hét
25 oldal ügyirat
9 óra konzultáció
180 ezer forint mediátori díj

elkezdtek a témát, néhány perc után már kiabáltunk, sértegettük egymást. Tudtam, hogy válni kell, de nem volt annyi pénzünk, ami kitérne volna a lakás értékének a felét. Egy különösen heves jelenet után elborult az agyam, és kulccsal összekaristoltam az elköltözése óta teljes természetességgel csak általa használt autónkat. Erre ő másnap földhöz vagdosta a CD-gyűjteményemet, aztán elszárgult, két hónapig nem is láttuk. Viszont a tudtom nélkül eladta a garázst, és az összes megtakarításunkat levette a számlánkról, mondván: én nem dolgozom, azt egyedül ő kereste. Ekkor mentem ügyvédhez. A válást gyorsan kimondták, de a vagyonmegosztási per két évig tartott, kölcsönt kellett felvennem, hogy az illetéket és az ügyvédi költséget fizetni tudjam. Fásultan jártam a tárgyalásokra, ahol a magánéletünkről faggattak minket, a barátainkat tanúként hallgatták ki. Szörnyű volt. Végül mindkét ten belefáradtunk a háborúskodásba, és egy barátunk közvetítésével peren kívül megegyeztünk.”

Évekig tartó bokszeccs

„A válófélben lévők a megromlott (vagy szinte meg is szűnt) kommunikáció miatt gyakran valóban képtelenek egyedül megbeszélni a sok év alatt, rengeteg szálon összefonódott életük kettéválasztását – mondja dr. Farkas Dorottya jogász-mediátor, a Mediátorpont vezető mediátora. – Sokan nem számolnak azzal, hogy amikor a felgyülemlett düh és keserűség hatására a volt házastárs elleni per megindításáról döntenek, az mindent megváltoztat: egy évekig tartó bokszmérgőzés kezdődik

el közöttük, és az igazságszolgáltatás nem lesz tekintettel a lelkiállapotukra és az érzéseikre. Az életükben állandósul a bizonytalanság, hogy mi lesz a vagyonnal, a gyermekelhelyezéssel, a gyerektartással, és szorongva gondolnak arra, hogy vajon mi történik majd a következő tárgyaláson. Hogy mennyire el tud mérgesedni a helyzet, bizonyítja, hogy a gyermekelhelyezési perekben a feleség gyakran az apa elmeszakértői vizsgálatát kéri, hogy a bíróság előtt bizonyítást nyerjen a gyermeknevelésre való alkalmatlansága. Sokan elfelejtik a pillanatnyi felindultságukban, ha közös gyerekek vannak, nem szabadna megmérgezni a kapcsolatukat, mert a válást követően is még hosszú éveken keresztül együtt kell(ene) működniük.”

Nincsenek nyertesek

A pereskedés célja az egyik fél igazának bíróság általi megerősítése, tehát mindig van vesztes. Olykor mindketten annak érzik magukat, és így senkinek nem hoz megnyugvást az ítélet, sőt tovább rontja a volt házaspár kapcsolatát.

„A válási mediáció eredménye viszont egy olyan megegyezés létrejött, mely mindkét fél számára elfogadható, hiszen a mediáció során nem egy harmadik fél (vagyis a bíróság) határozza meg, hogy milyen körülmények között folytatódik majd a volt házastársak élete, hanem ők maguk keresik meg a legjobb kompromisszumos megoldást – magyarázza Dorottya, aki gyakran hallja ügyfeleitől a mediációt előkészítő négy szemközti megbeszélésen, hogy »én csupán ahhoz ragaszkodom, ami a törvény szerint nekem jár«. És abból nem engednek.” A mediátor tapasztalata szerint két ilyen szándék találkozásának következménye a hosszan elhúzódó bírósági eljárás.

„A sikeres mediációhoz ezt a fajta gondolkodásmódot muszáj elengedni, mert a válás eleve vesztes helyzet mindkét fél számára, hiszen felbomlik

„Hónapokig nem tudtunk megállapodni, ha elkezdtek a témát, néhány perc után már kiabáltunk, sértegettük egymást.”

DR. FARKAS DOROTTYA
jogász-mediátor

ÖT TISZTÁZANDÓ TÉMA

Az alábbi pontokban muszáj dűlőre jutni a válás során:

- 1 A szülői felügyelet gyakorlása: közös vagy az egyik szülő kizárólagos felügyelete.
- 2 A különélő szülő és a gyermek kapcsolattartásának módja.
- 3 A gyermektartásdíj összege.
- 4 Az utolsó házastársi közös lakás használata: egyikük kizárólagos használata vagy közös használatban marad.
- 5 Házastársi tartás. Fontos tudni, hogy a válóper és a vagyonmeg-

osztási per két különböző ügy, de a mediációnak lehet célja a vagyon rendezése is. Sok esetben ez elkerülhetetlen, mert az érintettek enélkül nem is tudnak új életet kezdeni.

a korábban működő gazdasági-érzelmi közösségük. Sőt, bármennyire is nehéz feldolgozni, még az is előfordulhat, hogy kevesebb vagyonnal távoznak, mint amennyivel a házasságba érkeztek. Itt nincsenek nyertesek! Csak kárenyhítés van! – hangsúlyozza a szakember. – Ez persze nem azt jelenti, hogy megadóan, a szükségleteinket figyelmen kívül hagyva mindenre igent kell mondanunk. Inkább azt, hogy az évek alatt felgyülemlett sérelmeket félretelve, értő figyelemmel mérlegre tegyük és megvizsgáljuk, amit a jelen helyzet számunkra kínál. Rengeteg időt, pénzt és energiát spórolhat meg magának mindenki azzal, hogy hajlandó együttműködni: meghallgatni és figyelembe venni a másik igényeit, kompromisszumokat kötni.”

Mindent felégetni?

Persze nem könnyű több héten át találkozni, levelezni, akár többször három órát együtt lenni, és egyezkedni egy olyan emberrel, akivel már nagyon régóta nem értünk szót.

„A mediáció egy irányított folyamat, ahol vannak szabályok: kiemelt figyelmet fordítok arra, hogy a párok közötti kommunikáció ne durvuljon el, és senki ne szorítsa sarokba a másikat – árulja el a szakember. – De az is célom, hogy akik nem tudnak megegyezni, reális képet kapjanak arról, hogy mit vállalnak a bírósági út választásával. Gyakran tapasztalom, hogy az egyik fél fenyegetni kezdi a másikat, hogy rávegye akaratának elfogadására. Ilyen kiélesedett helyzetben mindig átbeszéljük a párokkal, hogy mivel tudnak egymásnak visszavágni a bíróságon. Hogy gyermektartásdíj-vitáknál például az eltitkolt jövedelem gyorsan felderíthető, mert nem csupán a jövedelemkimutatások alapján döntenek a bírók. Szükség esetén tanúkat hallgathatnak meg annak felderítésére, hogy mennyit költ(ött) a pár a gyerekekre, és milyen körülmények között élnek. Mindenki meg tudja keseríteni a másik életét valamilyen módon, de valóban ezen az úton szeretnének elindulni? Érdemes átgondolni, hogy a közös életünk lezárása nem feltétlenül jelent egyet azzal, hogy mindent fel kell égetnünk magunk mögött, ami egykor fontos volt.”

Hosszú távú lelki béke

A szakértő szerint általában csak az első fél óra feszült.

„Az érintettek megértik: azon dolgozunk, hogy a megbeszélést célirányosan moderálva, a tisztázandó kérdéseken egyenként áthaladva jussunk el a mindkettejük számára elfogadható megoldáshoz – folytatja Dorottya. – Látják, hogy igenis tudnak együttműködni, és nem lehetetlen a helyzetük: csak konstruktívnak kell lenni. Rájönnek, hogy nemcsak az számít, milyen elképzeléssel érkeztek, és mi járna nekik a törvény szerint, hanem mi az, ami a hétköznapi életükben is működőképes. Ha az anya például el tudja mondani, hogy azért ragaszkodik a kocsitartáshoz, mert munka után így ér csak oda az óvoda zárása előtt a gyerekekért, akkor az apa könnyebben enged ebben a kérdésben, mert nem azt fogja gondolni, hogy a vagyonának

Asszonytartás

A pletykálapokban gyakran olvashatunk arról, hogy a milliárdos volt férj vagy az énekes sztár a válás után is jelentős összeggel támogatja egykori társát. Ritkábban, de már nálunk is előfordul, hogy házastársi tartásról állapotnak meg a felek.

„A törvény szerint a házasság megszűnése esetén az követelhet volt házastársától tartást, aki önhibáján kívül nem képes eltartani magát. Ez a jog azonban megszűnik, ha a volt partner újra férjhez megy vagy élettársi kapcsolatot létesít – magyarázza a mediátor. – Én azonban azt tapasztalom, hogy munkaképességtől függetlenül is születnek megállapodások házastársi tartásról. Vannak ugyanis olyan férfiak, akik halálból azért, mert a feleségük gyerekeket szült nekik, a válás után is gondoskodnak volt társuk anyagi biztonságáról.”

gyarapítása miatt szeretné a volt felesége az autót megtartani. Ezután pedig az édesanya is szívesebben köt majd kompromisszumot egy másik kérdésben, ami az apának fontos. Kívülálló harmadikként senki nem tudja, és nem is szabad megmondani, hogy a másik kettőnek mi a legjobb megoldás. Abban tudok segíteni, hogy kimondják, mire vágynak.” Olykor előfordul, hogy lelki okok miatt akad el a mediáció. „Egy esetben a férj hűtlensége miatt került sor a válásra, és a feleségben olyan nagy volt a sérelem, hogy nem lehetett vele haladni semmilyen kérdés megbeszélésében, mert minden pontnál újra és újra visszatért a megcsalásra, és a csalódottságáról, fájdmáról beszélt – mondja dr. Farkas Dorottya. – Neki javasoltam, hogy érdemes lenne felferesnie egy pszichológus szakembert, és az ő segítségével feldolgozni a történeteket, mert ez később segíteni fogja a válás hivatalos ügyeinek lezárását is. A házasság megromlása miatti gyászt, a válás kudarcát, a jövő bizonytalanságát nehéz átvészelni. Nem könnyű végleg elszámolni a másikkal és minden közös ügyet lezárni. A mediáció vége, a megállapodás aláírása természetesen nem azt jelenti, hogy rózsaszín ködbe burkolózva hagyják el a váló házastársak a mediátor irodáját, de a nyugalmuknak legalább egy részét visszaszerezhetik azzal, hogy a közös életüket közös döntésekkel, sárdobálás nélkül zárták le, megúszták az elhúzódó per miatti több éves idegőrlő bizonytalanságot. És ha ki is zökkent az életük a normál kerékvágásból, az együttműködésre törekvéssel kevesebb veszteséget kell elkönyvelniük, ezzel pedig biztosították maguknak hosszú távra a lelki békéjüket.”